

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalsest füüsikast uuringutarkuseni

Veronika Kalmus
TÜ sotsioloogia professor

Akadeemikukandidaatide konverents
25. oktoober 2022

*Omnis mundi creatura
quasi liber et pictura
nobis est in speculum*

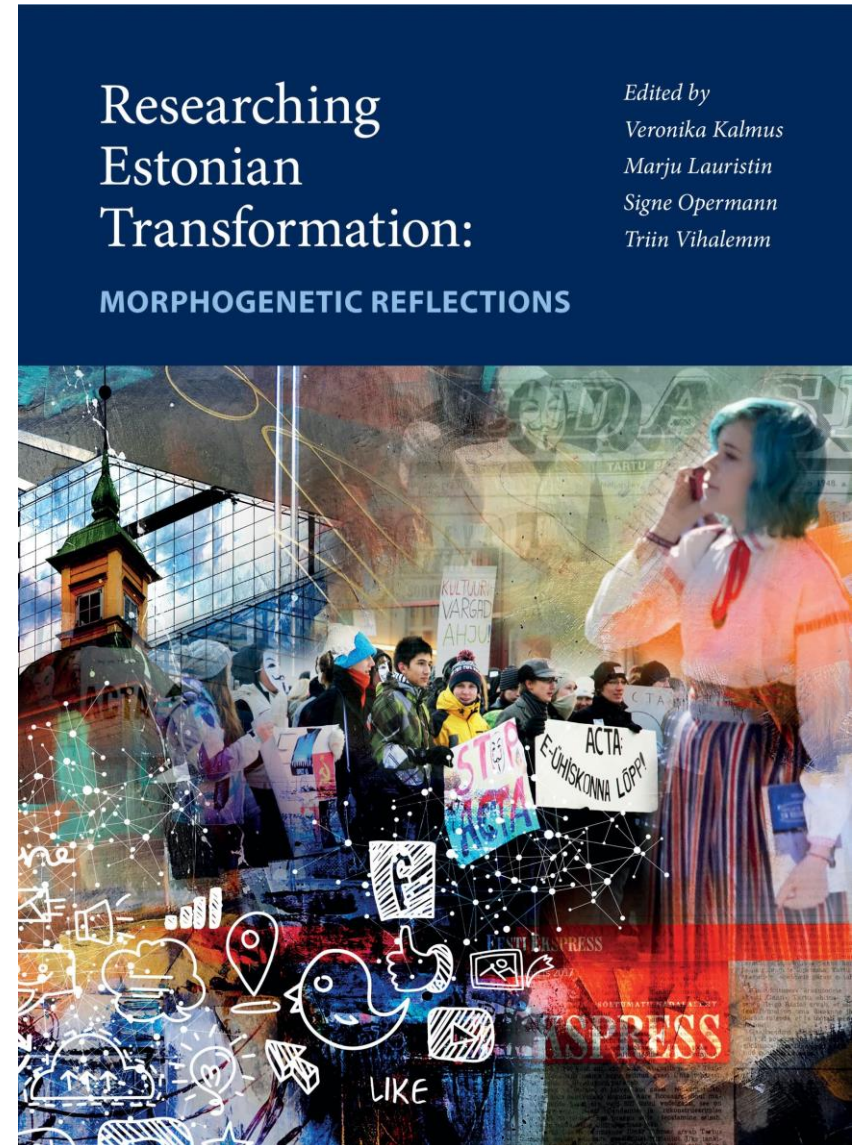
Alanus ab Insulis

Foto: Pixabay

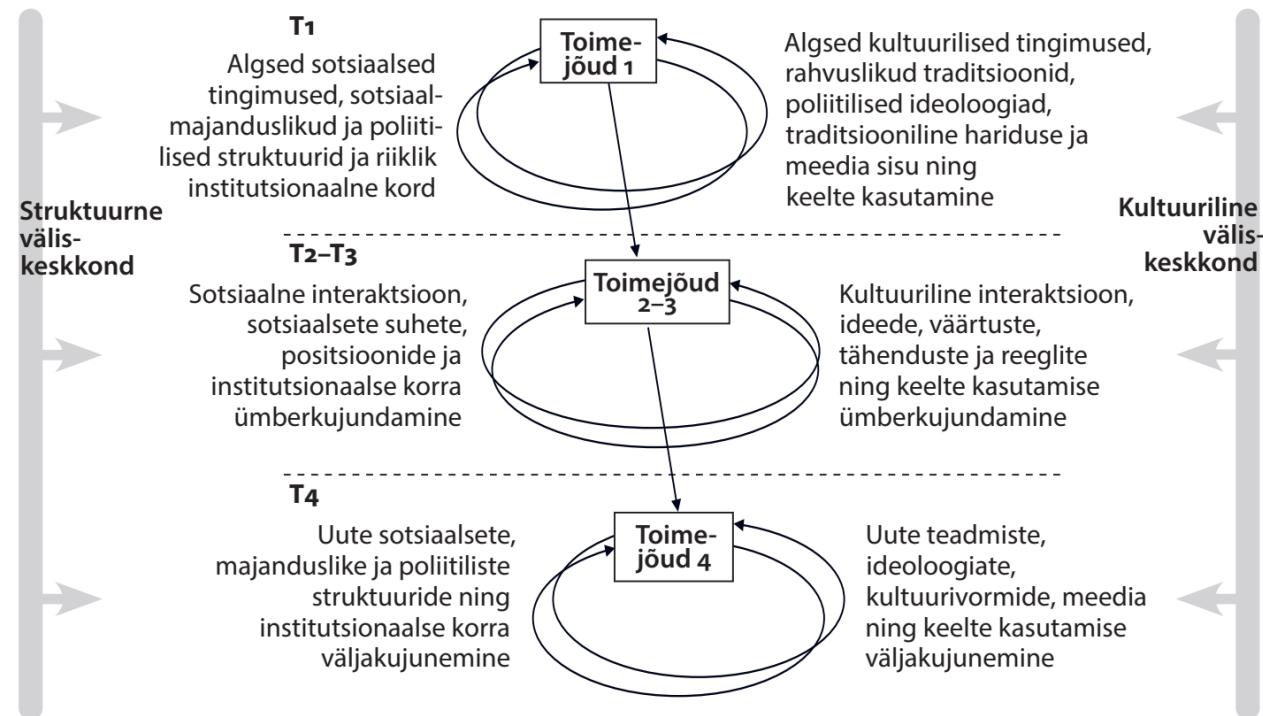
Transformatsioonide sotsioloogia

- Siirdeühiskond
 - Kiirendusühiskond
 - Sotsiaalne morfogenees
- MeeMa uurimisrühm 2002 - ...
- Sotsiaalse ja personaalse aja kiirenemine infoühiskonnas: vahendatud kommunikatsiooni praktikad ja mõjud (IUT; 2014-2019; kaasjuht Triin Vihalemm)

Muutuste analüüs ja mõtestamine

- Teoreetilise sünteesi katsed
- Teoreetilisi-
metodoloogilised mudelid

Joonise allikas: Archeri (2013) morfogeneetilise tsükli mudeli edasiarendus, „Researching Estonian Transformation“ (2020: lk 11)

Lapsepõlve-, meedia- ja haridussotsioloogia

- Infoühiskond
- Teadmühiskond
- Teadlasvõrgustik EU Kids Online (EK; 2007-...)
- CO:RE – Lapsed internetis: teadus ja tõendid. Teadmusbasis lastest ja noortest digimaailmas (H2020; 2020-2022)
- ySKILLS – Noorte digipädevused (H2020; 2020-2023)
- REMEDIS – Meedia- ja digipädevuse ümbermõtestamine Euroopas (CHANSE; 2022-2024; juht Margus Pedaste)

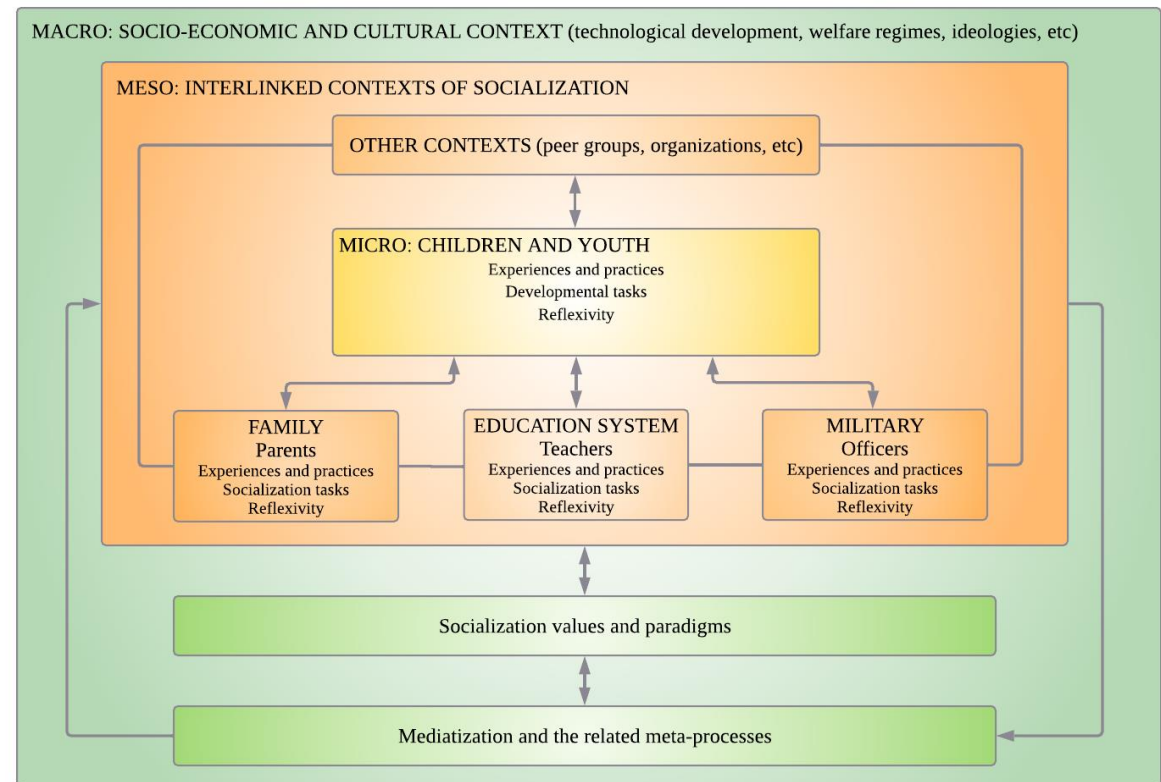
Põlvkondade, meedia- ja perekonnasotsioloogia

- Jälgimisühiskond
- Meediastunud ja andmestunud ühiskond
- Sotsiaalmeedia jälgimine ja autoritarismikogemused (Rootsi Riigipanga Juubelifond; 2020-2022)
 - Kalmus, V., Bolin, G., Figueiras, R. (2022, ilmumas) Who is Afraid of Dataveillance? Attitudes towards Online Surveillance in a Cross-Cultural and Generational Perspective. *New Media & Society*.
- PlatFAMs – Pereelu platvormiseerumine: digitaalsed muutused perekondade igapäevaelus eri põlvkondade lõikes (CHANSE; 2022-2025)

Meedia-, perekonna-, haridus- ja militaarsotsioloogia

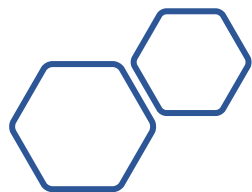
- Meediastunud ja andmestunud ühiskond
- Sotsialiseerumise meediastumine: väljakutsed ja võimalused indiviidide ja traditsiooniliste institutsioonide jaoks

Teaduslik tegevus: eneserefleksioon

- Erialade-ülesus ja -sidusus
 - Haridus ja professuurid 2 erialal (sotsioloogia ja meediauuringud)
 - Järeldoktorantuur Edinburghi humanitaarteaduste instituudis
 - (Kaas)juhendatud doktoritööd 4 erialal (sotsioloogia, meediauuringud, kasvatusteadused, piirkonnauuringud)
 - (Kaas)juhendatud magistritööd 7 erialal (sh poliitikateadused, psühholoogia, ajalugu, informaatika)
- Uudishimu → sotsioloogia eri harud
- Metodoloogiline pluralism

Tagasiside ühiskonnale

- Eestikeelsed raamatud
- Peatükid Eesti inimarengu aruannetes ja Noorteseire aastaraamatutes
- Populaarteaduslikud väljundid eri žanrites (nt artiklid, lühivideod, blogipostitused)

Edasiside ühiskonnale

- Digipädevus
 - Test koolidele
- Uuringutarkus – osa kodanikutarkusest – teadmiste ja hoiakute kogum, mis on vajalik teadlikuks ja aktiivseks osalemiseks teadusuuringutes
 - Multifilm 6-16aastastele (CO:RE-projekti raames)

Foto: Alar Suija

Võimalik panus

- Dialoog ja koostöö teiste erialade ja valdkondadega
- Teaduspoliitika kujundamine
 - Eestikeelse teaduse eest seismine
 - Arutelud teaduseetika üle
- Teadmisi- ja teaduspõhise maailmavaate väärtustamine avalikkuses
 - Uuringutarkuse edendamine
- Teadlaste järelkasv
 - Doktorandid
 - Koostöö koolidega